

Sprawozdanie
z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Mieście Zambrów w 2023 roku

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą domową i wobec osób stosujących przemoc domową określa ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j.: Dz.U. z 2021 r.poz.1249,z 2023r. poz.535)Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zgodnie z art. 6 tej ustawy, są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy o pomocy społecznej lub ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym, który powołuje Burmistrz.

Uchwałą Nr 27/VII/11 Rady Miasta Zambrów z dnia 29 marca 2011r. został określony tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania, natomiast Burmistrz Miasta Zambrów Zarządzeniem 0050.53.2011 z dnia 21 czerwca 2011r. powołał 9 osób na członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Zambrowie (ZI), przedstawiciele:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komendy Powiatowej Policji,
- Szpitala Powiatowego w Zambrowie,
- Szkoły Podstawowej Nr 4,
- Miejskiego Gimnazjum Nr 1,
- Zespołu Szkół Ogólnokształcących,
- Stowarzyszenia na rzecz Edukacji, Rehabilitacji Wsparcia Społecznego i Samorządności „Szansa”,
- Kuratorów Służby Sądowej Sądu Rejonowego, działających w Zambrowie.

W związku ze zmianą tytułu ustawy oraz przepisu uchylającego preambułę do ustawy, które weszły w życie z dniem 22.06.2023r.(Dz. U. z 2023r. poz. 535) uchwałą Nr288/XLVII/2023 Rady Miasta został określony tryb i sposób powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego, natomiast Burmistrz Miasta Zambrów Zarządzeniem Nr 0050.129.2023 z dnia 21 sierpnia 2023r. powołał 8 osób na członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Zambrowie (ZL), przedstawiciel:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie,
- Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie,
- Zespołu Szkół Agropodsiębiorczości w Zambrowie,
- Szkoły Podstawowej Nr 5 w Zambrowie,
- Szpitala Powiatowego w Zambrowie,
- Stowarzyszenia” Szansa”w Zambrowie,

-Kuratorów Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Zambrowie.

Posiedzenia Zespołu do dnia 21.06.2023r. odbywały się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące, od dnia 22.06.2023r. odbywają się także w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. Zespół interdyscyplinarny, w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, może tworzyć grupy diagnostyczno-pomocowe. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej.

Rada Miasta Zambrów podjęła uchwałę Nr 85/XV/16 z dnia 22 marca 2016r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Zambrów na lata 2016 – 2025, który m.in. zobowiązuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zambrowie do corocznego przedkładania sprawozdania z realizacji tego Programu Radzie Miasta do 30 kwietnia za rok poprzedni.

Przemoc w rodzinie obecnie przemoc domowa to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowa może przybierać różne formy, tj.:

- przemocy fizycznej (np.: bicie, popychanie szarpanie, kopanie, duszenie, itp.)
- przemocy psychicznej (np.: obrażanie, wyzywanie, poniżanie, kontrolowanie, ciągłe krytykowanie)
- przemocy seksualnej (np.: zmuszanie do współżycia, do zachowań seksualnych nie akceptowanych przez daną osobę, itp.),
- przemocy ekonomicznej,
- zaniedbania.

Poszczególne formy najczęściej nie występują samodzielnie.

Zjawisko przemocy domowej, obok problemów związanych z alkoholizmem, jest jednym z poważniejszych zaburzeń życia społecznego, niosącym ze sobą dotkliwe konsekwencje dla osób pozostających w jego zasięgu – ofiar, sprawców, a także świadków. Przemoc domowa narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej.

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Zambrów jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych.

W 2023r. osiągnięcie wyznaczonego w Programie celu głównego odbywało się poprzez realizację celów szczegółowych Programu.

Cel szczegółowy 1.

Rozwój współpracy podmiotów zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zjawiskiem przemocy w rodzinie w Mieście Zambrów zajmował się Zespół interdyscyplinarny, który w 2023r. zebrał się sześciokrotnie. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie/przemocy domowej w indywidualnych przypadkach ZI tworzył grupy robocze/grupy diagnostyczno-pomocowe.

W grupach roboczych/ grupach diagnostyczno-pomocowych współpracowali przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – pracownicy socjalni, Komendy Powiatowej Policji w Zambrowie – funkcjonariusze dzielnicowi, członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele oświaty – pedagodzy, asystent rodziny, sporadycznie kuratorzy sądowi.

W 2023r. procedurą „Niebieskie Karty” objętych było **106 rodzin z 348 osobami** w tych rodzinach, co stanowi **1,69 %** mieszkańców Zambrowa (22.630).

W większości rodzin, w których prowadzona była procedura N-K stwierdzono współwystępujące alkoholizowanie się osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, w postaci epizodycznego bądź nadmiernego picia alkoholu.

Realizację procedury „N-K” w 2023r. przedstawia niżej zamieszczona tabela.

Liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego	6
Liczba funkcjonujących grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych ogółem,	106
Liczba posiedzeń grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych	219
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”	90
- przez funkcjonariuszy Policji	88
- przez pracowników pomocy społecznej	1
- przez pracowników oświaty	1
Liczba kontynuowanych procedur „Niebieska Karta” wszczętych w latach poprzednich	16
Liczba sporządzonych przez członków grup roboczych /diagnostyczno-pomocowych formularzy „Niebieska Karta – C” (z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie/przemocą domową)	70
Liczba sporządzonych przez członków grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych formularzy „Niebieska Karta – D” (z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie/przemoc domową)	66
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych	106
Liczba osób w rodzinach objętych pomocą grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych, ogółem:	348
w tym: - kobiety	123
- mężczyźni	119
- dzieci	106
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa socjalnego:	83
- kobiety	70
- mężczyźni	13
Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty, ogółem:	90
w tym –	
w przypadku ustania przemocy w rodzinie/przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie/przemocy domowe	70
oraz zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	20
- w przypadku rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	

Praca w grupie roboczej/ diagnostyczno-pomocowej dotyczyła opracowania i realizacji planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, monitorowania sytuacji rodzin, w których doszło do przemocy, dokumentowania podejmowanych działań. Członkowie Grup diagnostyczno-pomocowych kierowali osoby, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową, do Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem „Pryzmat”, który mieści się w Klubie Abstynenta „Ostoja” w Zambrowie, w celu udzielenia im pomocy psychologicznej i prawnej.

W 2023r. w stosunku do **17 sprawców** przemocy nadużywających alkoholu grupy robocze/diagnostyczno-pomocowe wystąpiły z wnioskiem do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie o podjęcie działań zmierzających do objęcia leczeniem przymusowym od alkoholu.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zambrowie po przeprowadzonych rozmowach ze sprawcami przemocy domowej oraz rozmowach z członkami ich rodzin w stosunku do **6 osób**, po sporządzeniu przez biegłych sądowych opinii psychiatryczno-psychologicznych, wystąpiła do Sądu Rejonowego w Zambrowie z wnioskiem o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Sąd **1 osobę** zobowiązał do leczenia w stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego, **1 sprawę** umorzył, zaś **4 sprawy** do końca 2023r. były niezakończone. Ponadto MKRPA w stosunku do **1 osoby** umorzyła postępowanie, **4 sprawy** zawiesiła do czasu ponownego zasygnalizowania problemu, natomiast w stosunku do **6 osób** postępowanie toczy się nadal.

Cel szczególowy 2.

Podnoszenie świadomości mieszkańców miasta w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wśród osób mających kontakt z przemocą rozpropagowane zostały materiały dotyczące zadań instytucji i służb społecznych w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej. Rozpropagowano Kartę praw osoby dotkniętej przemocą domową, Kartę informacyjną dla osoby stosującej przemoc w rodzinie, opracowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości (kserokopie), Poradnik prawny dla kobiet „Poznaj swoje prawa ... jeśli jesteś ofiarą przemocy” oprac. przez Centrum Praw Kobiet, i inne informacje związane z tym problemem. W korytarzu MOPS udostępnione zostały ulotki „Procedura „Niebieskie Karty” – podstawowe informacje”, „Przemoc w rodzinie – sytuacja osób doznających przemocy domowej”, „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej”, „Przemoc w rodzinie”, „Przemoc wobec dzieci”, „Przemoc domowa to przestępstwo”, „Jak radzić sobie z przemocą? – porady psychologiczne dla osób doznających przemocy”, „Poradnik dla rodzica. Dzieci – alkohol narkotyki przemoc. Jak temu zaradzić?”, „Zatrzymać i zrozumieć przemoc w rodzinie”, „Nie wiń osoby, która doznała przemocy, to sprawca jest winny”, „Przemoc w rodzinach z problemem alkoholowym”, „Nadużywanie alkoholu a problem przemocy domowej”, „Przemoc w rodzinie a alkohol”.

Ponadto grupy diagnostyczno-pomocowe wyposażono w broszury edukacyjne: „Skuteczne procedury. w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”,

„Przemoc domowa”, „Praca w grupach roboczych – praktyczne wskazówki”. „Skuteczne procedury. Prawo w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”.

MOPS w 2023r. zakupił placówkom oświatowym dostęp do platformy EDULYKE programu profilaktyczno-rozwojowe oraz zapewnił roczny dostęp do modułu z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej.

Cel szczegółowy 3.

Zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W ramach prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” funkcjonariusze Policji przeprowadzali rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, obligowali ich do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego. Pracownicy socjalni diagnozowali sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, udzielali informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, pedagogicznej i prawnej, natomiast sami udzielali pomocy socjalnej. Ponadto funkcjonariusze Policji i pracownicy socjalni składali wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową. Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzili rozmowy z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informowali te osoby o możliwościach podjęcia leczenia p/alkoholowego lub terapii. Pedagodzy udzielali informacji rodzicom, m. in. o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób, szczególnie dzieci, dotkniętych przemocą w rodzinie.

W celu zwiększenia dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, Zespół Interdyscyplinarny nadal widzi potrzebę utworzenia na terenie **Powiatu Zambrowskiego** specjalistycznego ośrodka wsparcia. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Środki na realizację i obsługę tych zadań zapewnia budżet państwa.

Specjalistyczny ośrodek wsparcia, o którym mowa wyżej, funkcjonowałby zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy domowej, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, w którym podejmowane byłyby działania na rzecz ofiar przemocy domowej, jak też realizowane byłyby programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla stosujących przemoc.

Miasto Zambrów na przeciwdziałanie przemocy domowej w 2023r. przeznaczyło **1.200 zł**, z tego **300 zł** - na materiały i artykuły biurowe, wydatkowano **300 zł**, na zakup usług **900 zł**, wydatkowano **558,05 zł** na zakup usług pocztowych i wyrobienie pieczętki. Ogółem wydatkowano **858,05 zł**, tj. **71,50%** środków.

W załączeniu przedkładam sprawozdania podmiotów odpowiedzialnych za realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Zambrów, dn.22.02.2024r.

Anna Kosakowska
Dyrektor MOPS w Zambrowie
